

Uwagi Sieci Mapuj Pomoc do Załącznika 1

Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej na lata 2027–2031

Obszar	Zapisy / działania z Załącznika 1	Uwagi i postulaty Sieci Mapuj Pomoc	Proponowane uzupełnienia
OBSZAR 1 Personel ochrony ludności	<i>Bardzo ważne że program założył sieciowanie i mapowanie podmiotów ochrony ludności, włączanie organizacji pozarządowych do systemu ochrony ludności i obrony cywilnej, opracowanie procedur działania organów i podmiotów ochrony ludności, utrzymanie gotowości działania personelu organów i podmiotów ochrony ludności, rozwój i doskonalenie komunikacji pomiędzy podmiotami i organami ochrony ludności oraz systemów wspomagania podejmowania decyzji, w tym organizacja spotkań eksperckich, programy pilotażowe w zakresie określenia procedur identyfikacji, mapowania, oceny potencjału i opracowania zasad komunikacji dla organizacji społecznych, przeprowadzenie analizy potrzeb personelu podmiotów ochrony ludności z uwzględnieniem konieczności zapewnienia ciągłości działania jak i przygotowanie podmiotów ochrony ludności do realizacji zadań w czasie sytuacji kryzysowej albo w czasie wojny.</i>	Postulaty sieci: • Program ten zawiera ogrom działań, w których organizacje pozarządowe, w tym podmioty, będą uczestniczyły. Jest to nie tylko obszar umożliwiający koordynację, współpracę, wypracowywanie procedur, ale również „utrzymanie gotowości” (1A). Z tego względu uważamy, że przeznaczono tu zbyt małe środki na ten cel. Konieczność zwiększenia do 5% OLiOC. • Skoro organizacje pozarządowe niebędące podmiotami są strategicznym partnerem, można przeznaczyć na nie % środków wojewodów i (mamy nadzieję 5% MSWiA I 2% NIW) to należy dołączyć słowo „organizacje pozarządowe” po przecinku we wszystkich zadaniach Obszaru 1, w których dopisane zostały „podmioty”. • W Zadaniu 1A „sieciowanie i mapowanie podmiotów ochrony ludności” zmienić na „sieciowanie i mapowanie potencjału społecznego organizacji i podmiotów ochrony ludności”. • W Zadaniu 1A „opracowanie procedur działania organów i podmiotów ochrony ludności” dodać zapis „wspólne” – co pokaże konieczność wypracowywania procedur z udziałem NGO i podmiotów, a nie samych organów. • Dodać odrębne zadanie: „Monitorowanie potencjału społecznego i udziału kobiet w systemie ochrony ludności i obrony cywilnej.” Ważne pytanie: Czy „utrzymanie gotowości działania podmiotów” oznacza możliwość przekazania środków na kluczowych pracowników w danym podmiocie / organizacji / instytucji? Np. infolinii, magazynów lokalnych prowadzonych przez NGO, pracownika bazy danych. W kilku miejscach Programu było bezpośrednie odniesienie do konieczności wspierania i utrzymania kadr. W Obszarze 3 i 4 są nawet bezpośrednie słowa dotyczące utrzymania kadr, ale w odniesieniu do zespołów „ratowniczych”. W działaniach odnoszących się do Obszaru 1 w Załączniku 1 brakuje informacji o możliwości utrzymania, szkolenia pracowników. To jest bardzo duży deficyt zarówno po stronie publicznej i społecznej – **stabilne zespoły.** Infrastruktura sama się nie utrzyma i nie obsłuży. Ludzie i ich kompetencje są niezwykle istotne, a potem możliwość utrzymania ich na tych stanowiskach pracy i zapewnienie ciągłości funkcjonowania zespołów. **To jest strategiczna uwaga do tego dokumentu.**	• Zwiększenie udziału środków na Obszar 1 do 5% OLiOC. • W 1A: „sieciowanie i mapowanie potencjału społecznego organizacji i podmiotów ochrony ludności”. • W 1A: „wspólne opracowanie procedur działania organów i podmiotów ochrony ludności”. • Dopisać „organizacje pozarządowe” po „podmioty” we wszystkich adekwatnych zadaniach Obszaru 1. • Dodać odrębne zadanie: „Monitorowanie potencjału społecznego i udziału kobiet w systemie ochrony ludności i obrony cywilnej.”
OBSZAR 2 Ciągłość działania i baza magazynowa	<i>Bardzo ważne, że program zakłada: tworzenie lokalnych punktów przetrwania – obiektów samowystarczalnych energetycznie i zapewniających podstawowe usługi w sytuacji kryzysowej, jak pokazuje doświadczenie Ukrainy, to element niezwykle istotny dla społeczeństwa w sytuacji wojennej. Dobrze, że uwzględniono tworzenie i rozbudowa pozostałych magazynów ochrony ludności i obrony cywilnej, tworzenie placów magazynowych obrony cywilnej, w tym podwójnego przeznaczenia, tworzenie, rozbudowa i utrzymanie lokalnych rozśrodkowanych magazynów obrony cywilnej, w tym kontenerów magazynowych,</i>	Postulaty sieci: • Nie tylko tworzenie, ale „Wyposażenie magazynowe i transportowe” (wózki widłowe, samochód dostawczy, odpowiednie półki, sprzęt gaśniczy etc.) magazynów prowadzonych przez organizacje mogące stać się podmiotami. W trakcie kryzysów funkcjonowały nie tylko magazyny prowadzone przez wojewodę / starostę i OSP. Banki Żywności, organizacje działające wojewódzko, tj. TRATWA, Fundacja Folkowisko, jak i organizacje działające regionalnie/powiatowo (Fundacja RC, Festiwal Górski, Fundusz Lokalny Masywu Śnieżnika) prowadziły i zarządzały magazynami. Mając doświadczenie, zaufanie, wstępny sprzęt, chcemy aby zostały ujęte w systemie magazynowym. Wspierały one lokalne społeczności, współpracując z administracją publiczną. • W załączniku do części magazynowej trzeba zapewnić : przeglądy, ubezpieczenia, amortyzacja, serwisowanie, • Żaden magazyn lokalny czy wojewódzki, który na co dzień nie funkcjonuje, a jedynie jest przygotowany na kryzys, nie będzie realizował działań poprawnie, bez wyszkolonej kadry mającej zapoewnioną naukę obsługi, utrzymanie sprzętu, szkolenia dla pracowników z obsługi sprzętu. • W publikacji “Lekcje z kryzysu” międzysektorowo doszło się do wniosków, że od początku budując I rozwijając bazę magazynową należy wziąć pod uwagę różnorodność funkcji magazynowej (wojewódzkie i powiatowe– od wszystkiego I sortowania), lokalne – od początku tematyczne (żywnościowe, sprzęt remontowo budowlany, ubrania i tekstylia etc) • Poza „tworzenie punktów przetrwania” dopisać: szkolenie i zwiększenie kompetencji kadr. Należy zapewnić, aby osoba obsługująca „lokalny punkt przetrwania” miała szkolenie PPP, wiedzę o dostępnych miejscach pomocy i noclegu itd. (dodać do Obszaru 6).	• Dopisać możliwość wyposażenia magazynów prowadzonych przez organizacje mogące stać się podmiotami, wraz z wyposażeniem transportowym. • w zał. 3 dopisać finansowanie przeglądów, ubezpieczenia, amortyzacji, serwisowania, nauki obsługi i utrzymania sprzętu oraz szkoleń pracowników. • Dodać pkt “ opracowanie I wdrożenie wspólnego systemu magazynowego dla organów, podmiotów I NGO” • Do Obszaru 6 dodać zapis “ szkolenia z prawidłowego prowadzenia i utrzymania magazynów” • Dodać w Obszarze 6 “szkolenie

	<i>tworzenie i rozbudowa magazynów obrony cywilnej podwójnego przeznaczenia na obszarach objętych Programem Odstraszania i Obrony „Tarcza Wschód”.</i>		<i>i zwiększenie kompetencji kadr obsługujących lokalne punkty przetrwania.”</i>
OBSZAR 3 Wyposażenie organów i podmiotów ochrony ludności	Ważne, że Obszar ujął zakup i utrzymanie sprzętu do ewakuacji rannych w warunkach ewakuacji masowej, w tym noszy; <i>zakup i utrzymanie sprzętu do ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami, w tym pacjentów szpitali i małych dzieci;</i> <i>zakup i utrzymanie pojazdów podwójnego przeznaczenia z napędem spalinowym do ewakuacji, w tym ewakuacji rannych, w warunkach ewakuacji masowej,</i> <i>działania związane z udzielaniem pomocy humanitarnej oraz działalnościami organizacji medycznych, w tym organizacja punktów pomocy humanitarnej, wdrożenie systemów przekazywania informacji o poszkodowanych.</i>	Postulaty Sieci • W ramach wyposażenia podmiotów ochrony ludności powinno się zawrzeć możliwość utrzymania kadr, zabezpieczających funkcjonowanie kluczowych usług prowadzonych przez podmioty: infolinii pomocowych, portali informacyjnych, ekspertów z pkt recepcyjnych, koordynacji współpracy. Dlatego stanowczo prosimy dopisanie „zabezpieczenie bieżącej działalności i funkcjonowania” podmiotów i organizacji realizujących działania humanitarne i pomocowe – chcemy doszkalania kadr humanitarnych na czas kryzysu. • Biorąc pod uwagę, że Obszar ten uwzględnia całą część humanitarną, ewakuacyjną, w tym ewakuację medyczną, niezrozumiałym wydaje się zabezpieczenie aż 75% finansów na PSP i OSP. W ramach tego Obszaru powinna zostać doposażona nie tylko Straż, ale JST, szpitale, czy spółdzielnie realizujące dla JST działania związane z ewakuacją, schronieniem ludzi oraz NGO. • Prośba o rozdzielenie pkt 3D1: działania związane z udzielaniem pomocy humanitarnej oraz działalnością organizacji medycznych, w tym organizacja punktów pomocy humanitarnej – tak, by wyróżnić, że działania humanitarne daleko wykraczają poza ratownictwo medyczne. • Prosimy o interpretację obszaru 3D „pomoc humanitarna”. Sugeruje to możliwość finansowania działań ciągłych. Katalog zadań do pomocy humanitarnej nie jest jasno określony, nie wskazuje na konkretne inwestycje, tak jak jest to określone w innych obszarach. Dlatego sugerujemy dopisać we wcześniejszej części opisowej (nie w zał.1), jednego akapitu, czym jest pomoc humanitarna i jakie działania mogą i powinny być realizowane w ramach działań przygotowawczych do ochrony i obrony cywilnej. Tak by nawet brak zapisu w zał.3. • Prosimy o interpretację obszaru 3D „ratownictwo medyczne i pomoc humanitarna” W 1 pkt priorytetowym zapisane jest stwierdzenie że możliwa do finansowania jest "realizacja zadań z zakresu ratownictwa medycznego". Sugeruje to możliwość finansowania działań ciągłych. Katalog zadań nie jest jasno określony, nie wskazuje na konkretne inwestycje, tak jak jest to określone w innych obszarach. Jest to im istotniejsze gdyż kwalifikowana pierwsza pomoc w praktyce nie jest finansowana przez NFZ i nie ma jej formalnie w PRM (choć tam w pewnym stopniu też występuje). • Konieczne jest doprecyzowanie, odnoszące się do ustawy z 2024 roku, w której znajduje się zapis o tworzeniu rejestrów ratowników kwalifikowanych nawet na poziomie gminy (obecnie to domena tylko wojewodów). Roal, zadania, zwłaszcza w sytuacji, gdy PSP, OSP, GOPR, TOPR, WOPR zajmują się tym, co w dobie kryzysu lub wojny będzie ich głównym zadaniem, i nie będzie to na pierwszym miejscu udzielanie kwalifikowanej pierwszej pomocy) Pytania: • Dlaczego „zabezpieczenie bieżącej działalności i funkcjonowania” organów i podmiotów ochrony ludności w trybie stałej gotowości do działań ograniczono tylko do organizacji ratowniczych, a nie pomocowych i humanitarnych?	• Dopisać zabezpieczenie bieżącej działalności i funkcjonowania podmiotów i organizacji realizujących działania humanitarne i pomocowe. • Zapewnić możliwość doposażenia JST, szpitali, spółdzielni realizujących zadania dla JST oraz NGO, proporcjonalnie do zakresu zadań. • Rozdzielić w 3D1 pomoc humanitarną od działalności organizacji medycznych / ratownictwa medycznego. • Doprecyzować w części opisowej jak i zał 3 zakres finansowania „realizacji zadań z zakresu ratownictwa medycznego” oraz możliwość finansowania działań ciągłych.
OBSZAR 4 System łączności	W Obszarze 4 uwzględniono 5 rodzajów zadań, ważnych i potrzebnych do rozwoju lub rozbudowy celem zapewnienia łączności oraz wykrywania, ostrzegania i alarmowania oraz zapewnienia bezpieczeństwa teleinformatycznego. <i>„przeciwdziałanie dezinformacji i działaniom zmierzającym do polaryzacji społecznej i osłabiania zaufania do instytucji publicznych, a także działalność informacyjną wskazującą możliwości zaangażowania obywateli w budowanie odporności społecznej”</i>	Postulaty: • Mamy nadzieję, że w zamierzeniach MSWiA jest, aby organizacje pozarządowe, a w szczególności nowe podmioty z art. 19, były dołączone do bezpiecznej łączności pomiędzy służbami państwowymi i pozostałymi podmiotami z art. 17. • Jako organizacje społeczne, z niekwestionowaną ekspertyzą i dorobkiem w obszarze wsparcia osób z niepełnosprawnością, osób starszych, mniejszości narodowych, grup migranckich i uchodźców, chcemy brać również czynny udział w rozwoju systemu powiadamiania, ostrzegania i alarmowania ludności (Pkt. 4D). • W obszarze 4 wskazujemy 2 główne postulaty: „zabezpieczenie środków na rozwój, testowanie i utrzymanie systemów, programów i narzędzi realizowanych przez JST, podmioty ochrony i organizacje pozarządowe, zapewniający przepływ wiarygodnych i szybkich informacji do społeczeństwa”. Powinien być on rozszerzeniem krótkich informacji przekazywanych przez RCB i RSO. Aktualnie środki są przeznaczone wyłącznie na systemy powiadamiania ratunkowego. Nie ma zabezpieczonych środków i systemów przepływu informacji do społeczeństwa innych niż RCB, RSO, Urząd, co stanowi słabość systemu. Nie uwzględniono żadnego dofinansowania podmiotów państwowych, samorządowych zajmujących się obiegiem informacji z ludnością. • Obszar 4 nie uwzględnił również możliwości realizacji działań ujętych w Programie na str. 26 „przeciwdziałanie dezinformacji i działaniom zmierzającym do polaryzacji społecznej i osłabiania zaufania do instytucji publicznych, a także działalność informacyjną wskazującą możliwości zaangażowania obywateli w budowanie odporności społecznej”. Postulujemy zatem (w obszarze 4 lub 6 – szkolenia) dołączenie działania o treści „prowadzenie szkoleń dla mediów, JST, podmiotów i organizacji nt. zarządzania informacją kryzysową, przeciwdziałanie dezinformacji i polaryzacji społecznej (walka z chaosem, spójny i ujednolicony system komunikatów, przeciwdziałanie niepokojom i dezinformacji)”.	• Dodać do Obszaru 6 konkretne zadanie dotyczące “prowadzenia szkoleń dla mediów, JST, podmiotów i organizacji z zarządzania informacją kryzysową, przeciwdziałania dezinformacji i polaryzacji społecznej.” • Jednoznacznie wskazać w części opisowej (nie w zał.1) możliwość udziału NGO w systemie bezpiecznej łączności oraz w systemie powiadamiania, ostrzegania i alarmowania ludności. • Zapewnić środki na rozwój, testowanie i utrzymanie systemów i narzędzi przepływu wiarygodnych i szybkich

OBSZAR 5 Schrony – infrastruktura ochronna	<i>„zapewnienie miejsc doraźnego schronienia w kluczowych obiektach użyteczności publicznej w gminie, w tym w szkołach, przedszkolach, żłobkach i innych podobnych obiektach.”</i> <i>„utworzenie i utrzymanie miejsc do ochrony dóbr kultury na wypadek zagrożenia wojną”</i> <i>„tworzenie stanowisk kierowania organów i podmiotów obrony cywilnej”</i>	- Obszar 5 zakłada zapewnienie miejsc doraźnego schronienia. Za zapewnieniem powinny iść priorytetowo także: w Obszarze 6 „opracowanie i przeprowadzenie szkoleń i programów przygotowania personelu miejsc doraźnego schronienia”. - MSWiA i MEiN powinni zadbać o zmianę prawa, umożliwiające rozwiązania prawa pracy dla osób, które sprawują obowiązki w ośrodkach zbiorowego zakwaterowania – np. nauczycieli, personelu medycznego, bibliotekarek, urzędników. - Obszar zakłada utworzenie i utrzymanie miejsc do ochrony dóbr kultury na wypadek zagrożenia wojną. Za tym powinno iść w Obszarze 6 „zapewnienie i przeszkolenie personelu delegowanego do zabezpieczania dóbr kultury”. - Obszar 5 zapewnia „tworzenie stanowisk kierowania organów i podmiotów obrony cywilnej”. Do doprecyzowania pozostaje, czy tworzenie stanowiska oznacza także możliwość jego utrzymania i finansowanie pensji.	informacji do społeczeństwa. - W Obszarze 6 dodać opracowanie i przeprowadzenie szkoleń i programów przygotowania personelu miejsc doraźnego schronienia. - MSWiA i MEiN powinni zadbać o zmianę prawa pracy umożliwiającą realizację obowiązków w ośrodkach zbiorowego zakwaterowania. - W Obszarze 6 dodać zapewnienie i przeszkolenie personelu delegowanego do zabezpieczania dóbr kultury. - Doprecyzować, czy tworzenie stanowisk kierowania obejmuje również ich utrzymanie i finansowanie wynagrodzeń.
OBSZAR 6 Szkolenia	Program zakłada kilka podstawowych szkoleń do organów, podmiotów i społeczeństwa. <i>„organizowanie i prowadzenie szkoleń wymaganych ustawą z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej”</i> <i>„organizowanie i prowadzenie szkoleń z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej dla obywateli.”</i> <i>„organizowanie i prowadzenie szkoleń z pierwszej pomocy.”</i> <i>„szkolenia dla obywateli z zakresu rozpoznawania dezinformacji.”</i>	Postulaty Sieci: - Zasadne jest przeprowadzenie ewaluacji szkoleń z 2025–2026 i analizy potrzeb na kolejne lata. - Program w pkt 6A zakłada „inne szkolenia specjalistyczne z zakresu wykazanego w analizie potrzeb społeczności lokalnej i/lub podmiotów OLiOC w danym regionie”. Sugerujemy dodanie kolejnego pkt nr 6 o brzmieniu: „inne szkolenia specjalistyczne z zakresu wykazanego w analizie potrzeb społeczności lokalnej i/lub podmiotów OLiOC w danym regionie”. - Program w pkt 6B zakłada „3. organizowanie i prowadzenie szkoleń z pierwszej pomocy”. Sugerujemy, aby pkt ten został rozszerzony i miał brzmienie: „3. organizowanie i prowadzenie szkoleń z pierwszej pomocy dla społeczeństwa, jak również pierwszej pomocy psychologicznej, pracy w długotrwałym kryzysie dla NGO, podmiotów i organów i innych wskazanych w analizie potrzeb dla grupy docelowej”. - Program w pkt 6C zawiera szkolenia dla obywateli z zakresu rozpoznawania dezinformacji. Niezwykle istotne jest, aby szkoleniami objęte były instytucje i organizacje, które przekazują wiedzę kryzysową. Dlatego w nawiązaniu do uwag z Obszaru 4 sugerujemy dodatkowy zapis: „prowadzenie szkoleń dla mediów, JST, podmiotów i organizacji nt. zarządzania informacją kryzysową, przeciwdziałania dezinformacji i polaryzacji społecznej”. - Szkolenie i zwiększenie kompetencji kadr obsługujących punkty odporności. Należy zapewnić, aby osoba obsługująca „lokalny punkt przetrwania” miała szkolenie PPP, wiedzę o dostępnych miejscach pomocy i noclegu itd. - Sugestia dopisania „zabezpieczenie bieżącej działalności i funkcjonowania” podmiotów i organizacji realizujących działania humanitarne i pomocowe – chcemy doszkalać kadr humanitarnych na czas kryzysu. - W nawiązaniu do uwag z Obszaru 5 sugerujemy dodatkowy zapis „opracowanie i przeprowadzenie szkoleń i programów przygotowania personelu miejsc doraźnego schronienia”. - Na str. 38 zapisano, że „Co najmniej 20% środków z obszaru 6 jest przeznaczana na szkolenia organizowane przez podmioty ochrony ludności, o których mowa w art. 17 ust. 2 ustawy z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej, w tym na szkolenia personelu ratowniczego podmiotów ochrony ludności, w tym strażaków ochotniczych straży pożarnych.” – uważamy że jest to zapis ponownie w nieadekwatnie wielkim stopniu, w porównaniu do różnych jednostek, w tym pomocniczych gminy, przeznaczone są środki na OSP jak również na ilość innych szkoleń koniecznych do realizacji - Uważamy za bezzasadne podkreślenie w tym miejscu, że 20% z 5% budżetu musi być przeznaczony na szkolenia w tym personelu i OSP, jako że jest to i tak priorytet wg ustawy.	- Dodać ewaluację szkoleń z 2025–2026 i analizę potrzeb na kolejne lata. - Doprecyzować możliwość realizacji specjalistycznych szkoleń wynikających z analizy potrzeb społeczności lokalnej i/lub podmiotów OLiOC. - Rozszerzyć szkolenia z pierwszej pomocy o społeczeństwo, pierwszą pomoc psychologiczną i pracę w długotrwałym kryzysie dla NGO, podmiotów i organów oraz inne grupy wynikające z analizy potrzeb. - Dodać szkolenia dla mediów, JST, podmiotów i organizacji z zarządzania informacją kryzysową, przeciwdziałania dezinformacji i polaryzacji społecznej. - Dodać szkolenie i zwiększenie kompetencji kadr obsługujących lokalne punkty przetrwania. - Dodać zabezpieczenie bieżącej działalności i funkcjonowania podmiotów i organizacji realizujących działania humanitarne i pomocowe, w tym doszkalanie kadr humanitarnych. - Dodać szkolenia i programy przygotowania personelu miejsc doraźnego schronienia. - W odniesieniu do 20% środków Obszaru 6 zapewnić proporcjonalne uwzględnienie

			innych podmiotów i NGO oraz zweryfikować zasadność wskazania OSP jako uprzywilejowanego beneficjenta tej części środków. • Dodać szkolenie ze współpracy międzysektorowej i koordynacji działań w kryzysie
--	--	--	---